

(המשך מעמוד 7)

לתנועה. כולם משתכחים ברעיון המבריק של ראשיה הממשלה, שהחליט בדיקו בזמן על הקמת ועדת-החקירה בעניין רצח ארלר וזרוב. אולי בדרך זאת תוסט תשומת-ליבו של הציבור מן הפארסה של מרידור, וכי משך הזמן תישכח הבושה.

אך פרשת ועדת-החקירה לא החזיקה מעמד יותר מכמה שעות, ככולאיברק של דעת-הקהל. חלף רק חצי יום מא החלטת הממשלה על הקמת ועדת-החקירה — וזהותו של הממציא המיסתורי התגלתה. דני ברמן החי גבר על חיים ארלוזורוב המת, והשר יעקב מרידור מצא עצמו שוב במרכז תשומת-ההלב הציבורית.

הגילוי החדש (ראה כתבה בעמוד 80) עירער בפעם הראשונה את ביטחונו העצמי של מרידור. כאשר התברר כי מאחרי חזיונות אחרית-הימים של שר-הכלכלה ניצב בסך-הכל מי שכבר התחזה כמדען, התחזה כקולנוען, התחזה כקצין בצה"ל, מתחזה כממציא, לא יכול היה אפילו מרידור בעל פני הפוקר להעמיד פנים כאילו לא קרה דבר. הוא ויתר על ההופעה בכנסת, שם עמד להציג את „ההמצאה“. הוא הפקיד את המלאכה בידי סדרנים שחילקו לחברי-הכנסת דפינייר בכניסה לאולם-המליאה, ובידי יו"ר הכנסת, של צורך זה הפך קריין.

הנימוק שנתן מרידור היה מגוחך במיין חד: הוא טען שעשה את הדבר בגלל הטענה שהוא מערב את עסקיו הפרטיים בתפקידו. מרידור שוכח טענה זו כאשר הוא נדרש למלא אתר הוראות ועדת אשר, למשל, ולהוציא מרשותו את הבעלות על עסקיו וניהולם (העולם הזה 2316).

ההימורים

של מרידור

ק צירוף מיקרים נדיר ומפלא. המתרחש אחת לדור, יכול היה להפי גיש בין שני גורלות כמו אלה של דני ברמן ויעקב מרידור. המיפגש התקיים

מרידור עם בנין במיצעד (1957) רגשי אשם

ויגנוב את ההמצאה. באותה הזדמנות גם חזר מרידור על השקר, כאילו הממציא הוא איש דתי.

אך מדהימה הרבה יותר ממסכת השקרים הזאת היא תאווה הימורים של מרידור. קשה להניח שמרידור האמין באמת ובתמים בכל מה שאמר. קשה להאמין שלא ידע כי ביום מן הימים יהיה עליו להציג את „ההמצאה“ שלו לפני הקהל — ולהישף במערומיו המגוחכים. אך ידיעה זו לא מנעה ממנו להמר על כל הקופסה, בעזרת הקלפים הגרועים ביותר שהיו ברשותו — וכל מה שהיה לרשותו היה רעיון תיאורטי של „ממציא“ מוזר — במיקרה הטוב.

לא היה זה ההימור הראשון של מרידור. בחינת דרך חייו של השרלטן עביהגוף והמשופם מגלה שמרידור הוא מהמר כפייתי לכל דבר. לא ההון שירוויח אם יוכה בהימור מעניין אותו, וגם לא התהילה. מרידור אוהב יותר מכל את ההימור עצמו. את הרגשת הסכנה שבהליכה על כל הי קופסה.

הדחה מראשות אצ"ל

מרידור נולד בפולין ב-1913. הוא הגיע לארץ ישראל ב-1932, בהיותו בן 19. במשך תקופה קצרה עבד בסלידת כבישים ובעבודות בניין. בביוגרפיה שלו מציין מרידור כי עבר הכשרה צבאית בפולין, אך אינו מפרט מהי. בעיקבות מותו של מפקד אצ"ל, דויד רוזנאל, בעיראק, הפך ב-1941. יעקב מרידור מפקד האירגון, התיאורים הרישמיים של אותה תקופה, שהיו מקובלים עד לאחרונה, הם גרושי עלילות-גבורה. אך לפני כמה חודשים חשף כתב הארץ, דן מרגלית, בראיון עם אחד ממפקדי אצ"ל באותה תקופה, הדר שלמה לביעמי, מציאות שונה לחלוטין. על-פי תיאורו של לביעמי, הדר מרידור, אצ"ל בתקופת מנהיגותו של מרידור, וכמעט שחוסל לגמרי. תחת לארגן את אצ"ל כצבא-מתחרת, הוקמו באירגון יחיי

את ברמן. ההצהרות של מרידור (ראה מיסגרת) היו מדהימות בחוצפתן. הוא בנה מיבנה שלם של תרמית על גבי תרמית. בכל פעם שהתגלה חוסר השחר שבאחת מהצהרותיו — ניסה מרידור להפית על מעשה התרמית שהתגלה על-ידי מעשה-תרמית גדול ממנו. מרידור אמר שההמצאה החדשה מסכנת את חברות-הנפט ותהפוך גם את הפחם למיותר. הוא הסביר שמדובר במהפכה מדעית השווה להמצאת הגלגל, וטען כי הממציא הוא איש דתי. לכל האמירות הללו אין שום קשר למציאות. מאוחר יותר אמר מרידור לשגריר האמריקאי, סמואל לואיס, כי ארצות-הברית תהיה הראשונה

הוכיח זאת. עכשיו טוענים ברמן ומרידור כי בעצם לא רימו איש, ולא גרמו כל נזק. זוהי טענה חסרת שחר. הידיעה על „ההמצאה“ נמצאה ברשותו של מרידור כמה חודשים לפני ששיחרר אותה לאוויר העולם. לא במיקרה בחר מרידור בעיתו שבוחר — ה-28 ביוני 1981, יומיים לפני הבחירות לכנסת העשירית. מדענים, או סתם אנשים שיש להם מושג כלשהו במדעים, התייחסו אל הצהרותיו של מרידור במידת הרצינות המתאימה להן, אך קשה להעריך איו השפעה היתה להצהרות אלה על קהל הבוחרים משכבות האוכלוסייה מעוטות-ההשכלה. לא במיקרה דיבר מרידור על „השייחיים

כל ימיו היה יעקב מרידור טיפוס של מהמר - וכל חייו בנה בנייני-קלפים שהתמוטטו ונעלמו - תמיד הצילה אותו ממשלת-ישראל בעת צרה - ותמיד הצליח לשכנע אחרים ב„חזון“ מופרך

דות סדירות, שנחשפו במהירות. המפקדים השתתפו בפגישות המוניות כשהם לבושים במדים — כל זאת בתקופת שילטון הי מנדאט הבריטי. מרידור, כך מספר לביעמי, קרא לו ב-1943 לפגישה, סיפר לו על הקשיים, ואמר לו שהוחלט להקים ועדה שתפרק את אצ"ל, „כדי למנוע מעשים בלתי-אחראיים בנשק ובכסף“. למולו של אצ"ל, הוחלט להדיח את מרידור מראשות האירגון, ולהחליפו בבנין. תיאור זה רחוק מאוד מהתיאורים האציליים המקובלים, כאילו העביר מרידור במחווה של יותר וחדר ז'בוטינסקי את הפיקוד לבנין. יתכן שמאז אותה תקופה חש בנין רגשי-אשם כלפי מרידור, שהורה כדי לפנות לו מקום בראש האירגון, ורגשי-אשם אלה מסבירים את יחסו המיוחד אל מרידור עד היום.

שתיהנה מההמצאה. כדי להסביר את מסך הסודיות הכבד תיאר מרידור מחזה-זוועה פאראנאודי, על „עשרות אווירונים מלאים מרגלים“ המבקשים לעמוד על מהות הי המצאה שברשותו. מאוחר יותר, כדי להסי ביר מדוע אינו חושף את זהותו של הי ממציא המיסתורי, היה מרידור מוכן לאשר כי הממציא חושש לחייו, אף שלא היה מוכן לומר כי רוצחים שכירים נמצאים בעיקבותיו. כדי להסביר מדוע אינו מוכן לגלות היכן נמצאת המעבדה שלו, אמר מרידור שהוא חושש שמא „יבוא מישהו ויפוצץ את המעבדה. אולי יבוא מישהו

הערביים שישתו את הנפט שלהם“, על „המוח היהודי“ ועל הקשר שבין ההמצאה החדשה והמסורת היהודית. בעצת אנשי יחסי-הציבור שלו פנה מרידור אל הרגשות האנטי-ערביים, הלאומניים והדתיים ה-מאפיינים חלקים נבבדים ממה שמכונה „שכבות המצוקה“. יתכן מאוד שההד החזק שזכתה לו הצהרת מרידור שיכנע לא מעטים מבין מצביעי השכבות הללו לתת את קולותיהם לליכוד. בבחירות לכנסת העשירית נפלה ההכרעה על חודם של מנדטים מעטים — אולי המנדטים שהעני קה לליכוד „הקופסה השחורה“ של מרידור

בדיקו במקום המתאים: מדינת-ישראל, שני האנשים האלה כבר הוכיחו כי זו עשויה להיות ארץ האפשרויות הבלתי-מוגבלות. הם נפגשו גם בזמן המתאים: דני ברמן, בעל הרעיון, היה זקוק למממן שמאמין-לכל-דבר, ויעקב מרידור, בעל החזיונות, היה זקוק לרעיון שידחוף אותו תחילה אל המקום מיספר 2 בממשלת הליכוד, ואחר-כך, אולי, לראש הרשימה, כיוורשו של בנין. ההתאמה היתה מושלמת גם בכל הקשור בתכונות-האופי של הממציא ואי-העסקים, ושותף-הפעולה הפורה שביניהם

אחת הפרשיות המדהימות שמספר עליהן לביעמי, ואשר לא הוכחשה, עניינה ב-„כביש“ גשר אלנבי שעל הירדן. לביעמי מספר: „מרידור הציע, בתקופה יותר מאוחרת, שפולגת לוחמים גדולה תישלח לגשר אלנבי, כ-150 איש, שתשלת עליו, ותכריזו כי אצ"ל כבש את עבר-הירדן. כשהערת — מה יהיה אחר-כך, כשהבריטים יבואו לשם? מרידור השיב: לא חשוב מה יהיה אחר-כך, העיקר שידווחו בכותרות העיתונות שאצ"ל כבש את עבר-הירדן. זה לא היה מיקרה...“ מאוחר יותר, בתקופת הסיוון, הציע מרידור במיפקת אצ"ל, שבה כיהן בהשתדלותו של בנין, שהאירגון יחטל את האחראים למדיניות נגדו — את דויד בן-גוריון, משה שרתוק (שרת), אליהו גולומב, משה סנה ויצחק בן-צבי. היה צורך בשתי

מרידור, איינשטיין, הגלגל והשייחיים הסעודיים

- ואלה הדברים שאמר יעקב מרידור על המצאת ברמן:
● אם זה יעבוד, יתכן שלא נצטרך פחם, ואני אחד מאלה המבקשים להוביל את הפחם לארץ.
● ההמצאה תמנע ממנהיגים כמו ראש-ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, לבקר בסעודיה כדי לנשק את סנדלי נסיכי הנפט הערביים שם.
● המדען הראשי של הפרוייקט הוא אדם דתי, אשר שאב את רעיונות הפיתוח שלו מן המישהו, בסוגיה הנוגעת להבאת העומר.
● תוך שנים אחדות לא רק שרנויח את לחמנו, אלא שנחיה בשפע.
● תוך 10 שנים יתבטאו עיסוקיו של העובד הישראלי בפקוח על רובוטים.
● ההמצאה שלנו מבוססת על יצירת תהליך כימי, שבי-מהלכו נותן חום גבוה, ויוצר מקור אנרגיה חדש שלא היה ידוע בעולם.